

До обретења (јављања) Казанске иконе дошло је у Казану 23. јуна 1579, након страшног пожара у коме је изгорела половина града. Деветогодишња Матрона видела је у сну Пресвету Богородицу, која јој је саопштила да се икона налази у земљи, на месту где је до избијања пожара био девојичин родитељски дом. Наредила јој је да то пренесе архиепископу и градским војводама, како би је они узели из земље. Девојчици нико није веровао, чак ни њена мајка. Након што се чудесно јављање поновило још два пута, сада много страшније, мајка је поверовала у ћеркине речи и решила да сама копа на месту свог изгорелог дома. Девојчица је узевши ашов и копајући на месту где је била пећ у њиховом изгорелом дому, на њену велику радост, спазила нешто замотано у парче сукна. Када су га раширили, видели су икону Пресвете Богородице са Младенцем, какву нико раније није видео. Била је савршено нова, као да је тог момента насликана и сва је сијала. Вест о томе раширила се целим градом и мноштво народа дошло је на место јављања.

Победа над пољацима

Тадашњи свештеник храма светог Николаја, у који је икона пренесена, и очевидац свих догађаја био је будући руски патријарх Ермоген. Он је описао обретење иконе, њена чуда и састављач је њене службе. У току преноса иконе ка храму, у поворци су исцељена два слепца – Јосиф и Никита. То је био знак да је она пројављена, ради духовног просвећења и прогледања заслепљених неверјем. Много пута касније она је православној војсци показивала пут победе, ка испуњењу светог дуга пред Богом и отаџбином. Препис иконе су послали цару Ивану Васиљевичу Грозном. Сазнавши за обретење, цар је наредио да се на том месту изгради храм и оснује женски манастир, где је Матрона примивши монашки постриг, као његова игуманија окончала задње дане овоземаљског живота. После смрти мужа, ту је у монашком подвигу, овоземаљски живот завршила и њена мајка.

Описујући догађаје из 1612. године, једне од најстрашнијих у историји руске државе и народа, аутор наводи да је велико зло наступило као последица неверја, грехова и издајства. Русија је тада била пред уништењем. Цела земља је била у пожарима, разара-

Иван Грозни

Казански храм у Санкт Петербургу

ња су била страшна, на све стране су некажњено вршене бројни злочини, пљачке и убиства. Било је то време безвлашћа, када је свако мислио само о себи и у своју корист, а не на спасење отаџбине.

Ужас је завладао народом. Чекано је спасење, а њега није било ниоткуда. Највеће понижење наступило је када су лажни Димитрије и Пољаци окупирали Москву вређајући руске светиње, храмове и све што је руско. Ермоген, тада већ патријарх, велики поштовалац Пресвете Богородице и у то време један од малобројних прегалаца за Русију, тврдо се држао својих убеђења и ишао путем спасоносним за државу и руски народ. У августу 1611. године у тамници, у коју су га затворили Пољаци, написао је посланицу, којом је позвао сав руски народ у заштиту отаџбине, престонице и православне вере од странаца, коју они желе да униште.

Тада је из разних крајева Русије ка Москви почела да пристиже народна војска, са кнезом Пожарским и Кузмом Мињином на челу. Казански одред је такође кренуо, поневши са собом Казанску икону. Када су Пољацима наклоњени бољари сазнали за намере Мињина и Пожарског, захтевали су од патријарха да их одврати. Он им је одговорио: „На њима нека буде милост Божја и благослов нашег смирења, а на издајнике нека се излије гнев Божји и да буду проклети за сва времена.“ Тада су га уморили глађу.

Руска војска је немајући снага за напад и сачекавши да прође зима, тек 22. октобра 1612, уз жесток отпор Пољака заузела Кремљ. Чудотворна Казанска икона се при опсади налазила у најистуренијим редовима војске. Народ је у знак благодарности за избављење од непријатеља направио свечану молебну литију са Казанском иконом. Сви војници и присутни народ певали су тропар, који је тада написан. Људи

Чуда Казанске иконе

ЗАШТИТНИ

Описујући значајне догађаје из руске војне историје протојереј Василиј Швец у тексту „Чуда Казанске иконе Пресвете Богородице“, објављеном у зборнику радова „Русија пред другим доласком“ Сергеја и Тамаре Фомин, наводи и бројна чуда која сведоче да Русија заиста представља место под покровитељством Мајке Божије.

Пресвете Богородице

ЦА РУСИЈЕ

ћеш ничега плашити, ничега. Победићеш многе противнике. Основаћеш нову престоницу, велики град у част светог Петра, јер те је Бог благословио за то. Казанска икона ће бити покров града и твог народа. Све док она буде у престоници и пред њом се буду молили православни, непријатељска нога у град неће крочити“.

Даља руска историја сведочи да су се речи светитеља у потпуности обистиниле. Након упокојења светог Митрофана Вороњешког и подизања Санкт Петербурга, по наређењу Петра Првог препис Казанске иконе је 1710. године донесен из Москве и постављен у центру нове престонице.

Државна икона

Током Отаџбинског рата 1812. године, главнокомандујући генерал Михаил Иларионович Кутузов, често је одлазио у храм и молио се пред Казанском иконом. Мајка Божја ни тада није оставила своја чеда, него је заштитила руску земљу од инвазије. Руска војска је 22. октобра – на дан празновања Казанске иконе, однела прву победу у рату. Непријатељ је тада изгубио седам хиљада људи. Пао је први снег и почеле су хладноће, које су француски војници тешко подносили. Тог дана непријатељска армија почела је да се смањује и нестаје. Казански саборни храм у Санкт Петербургу постао је храм – споменик руске славе у Отаџбинском рату 1812. године. Пред њим су постављене скулптуре војсковођа Михаила Иларионовича Кутузова и Барклаја де Толија. Није случајно велики руски стратег и војник

су падали на колена пред чудотворном иконом, која се налазила на челу руске војске и чијим посредовањем је Пресвета Богородица даровала победу над Пољацима. Тиме је дошао крај великих разарања и хаоса у држави.

Приповедање аутора о учешћу Казанске иконе у судбини Русије, даље води ка епохи Петра Првог и новом граду на обалама Неве, граду светог Петра – Санкт Петербургу. Мало је црквених пастира у то време подржавало Петра Првог. Свети Митрофан Вороњешки је у томе био један од ретких. Император је имао Божји благослов за многа дела и није се заустављао пред тешкоћама, већ их је просто брисао са пута. Знао је да је оно што ради нужно и корисно за државу и судбину будућих руских поколења.

Када је 1695. године дошао у Вороњез са циљем да изгради флоту за напад на Азов, свети Митрофан му је много помогао, убеђујући народ у потребу овог дела. Пред битку са Швеђанима, светитељ је императору предсказао победу над непријатељем и изградњу великог града на северу. Тада му је рекао: „Узми Казанску икону Пресвете Богородице и она ће ти помоћи да победиш. Са Њом се не-

Кутузов, који је руску армију довео до победе, завештао да га сахране у Казанском саборном храму, посвећеном Казанској икони Пресвете Богородице, оној коју је тако поштовао цео свој живот. И сада изнад гробнице војсковође непрекидно гори кандило пред Казанском иконом Мајке Божје.

У фебруару 1917. године, на дан уочи абдикације императора Николаја Другог и краја самодржавља у Русији, у Московском саборном храму подигнуто у част Казанске иконе, јавила се икона Мајке Божје, названа Државна. И сада на месту јављања иконе постоји извор са светом

Петар Велики

Михаил Иларионович Кутузов

СИГНАЛИ БЛАГОДАТНЕ МИЛОСТИ

У годинама великог Отаџбинског рата било је у Русији бројних чудесних знакова и сведочења који су говорили о благодатној милости Божијој.

■ Двадесетог априла 1941. године, Немци су празновали рођендан свог фирера, а руски народ је празновао Васкрс.

Подударање почетка Отаџбинског рата са празника Сабора руских светитеља говори о њиховом небеском заступништву пред Господом за браниоце отачаства.

■ Почетак противнапада Црвене армије, 6. децембра 1941. код Москве, десио се на дан светог Александра Невског – заштитника земље Русије.

■ Васкрс се 1942. године прослављао 5. априла, на дан битке на леду коју је Александар Невски водио са Швеђанима. У тој бици Руси су извојевали победу јер су Швеђани, због тежине својих оклопа, пропадали кроз лед.

■ Интронизација митрополита Сергија у патријарха московског и целе Русије на дан светог Александра Невског указивала је, такође, на покровитељство светитеља новоизабраном патријарху и руском народу.

■ Васкрс се 1945. године прослављао на дан светог великомученика и победоносца Георгија, што је био знак скоре победе над фашистичком Немачком. Вест о победи сјединила се са радошћу Светле седмице.

■ На празник Свете Тројице 24. јуна 1945, на Црвеном тргу одржана је Парада победе. Тада је из капије Спаске куле изашао Пасхални Георгије – маршал Жуков на белом коњу.

ПОКРОВ ЦАРИЦЕ НЕБЕСКЕ

Руску земљу са свих страна ограђују чудотворне иконе Мајке Господа. Тихвинска икона чува и благосиља северне пределе, Иверска благосиља јужне крајеве, а Почевска и Смоленска ограђују руску земљу са запада.

На истоку, Казанска икона Пресвете Богородице сијајући до краја земље зрацима благодати, ограђује и благосиља Русију. У центру сија Владимирска икона Мајке Божје, насликана руком јеванђелистe Луке, на дасци од стола, за којим се догодила Тајна Вечера – прва Евхаристија, означивши почетак спасења човечанства на Крви нашег Господа и почетак новог живота.

водом и до њега други извор светог великомученика Георгија. То је био јасан знак да Мајка Божја ни у тим страшним данима рушења државе, која је влашћу царева – самодржаца опстајала вековима, када су се бездани греха отворили у људима, када је све рушено у пламену страшног братоубилачког рата и понижење свега светог и људског достигло последње границе, није оставила Русију, већ је била са руским народом. Целом свету је показала да је од тада она државна управитељица Русије и да држи судбину државе и руског народа у својим рукама.

Каква год да буде власт на земљи то неће бити толико важно, јер је од фебруара 1917. године цела Русија под заштитом Пресвете Богородице. Каква је то потресна чињеница била и важно знамење?! Која су још сведочанства била потребна? Аутор наглашава да се у том догађају крије и одговор на питање шта уствари означава Дивјејево, описујући детаљно његов значај у последњим временима. Да су тих година схватили шта значи знамење – јављање Државне иконе, колико страшних дела не би било учињено.

Молитва Митрополита Илије

У књизи затим следи опис догађаја из Другог светског рата, у коме је Хитлер имао за циљ уништење свете Русије, њеног народа и брисање са лица земље свега што је руско. Тада се десило нешто од изузетног значаја за судбину Русије и целог света. Била је зима 1941. године. Немци су наступали ка Москви. Земља је била на ивици катастрофе. Тих дана нико није веровао у победу и сви су видели само смрт. Свуда су владали паника, страх и очајање.

Промислом Божијим изабран је пријатељ и молитвеник за Русију из једне братске цркве – митрополит Ливанских гора Илија (Антиохијска патријаршија). Он је решио је да се затвори и да моли Мајку Божју да му открије на који начин је могуће помоћи Русији. Спустио се у катакомбу, где није допирао ниједан звук са земље и где није било ничега, осим иконе Мајке Божје са кандилом. Након тродневног бдења јавила му се у огњеном стубу сама Пресвета Богородица и објавила

му да је он изабран да пренесе опредељење Божје за државу и руски народ. Ако све то што је објављено не буде испуњено, Русија ће пропасти.

„Морају се у целој земљи отворити храмови, манастири, духовне академије и богословије. Свештеници морају бити враћени са фронтана и из логора и почети са богослужењима. У току је припрема за предају Лењинграда, а он се не сме предати. Нека се изнесе, рекла је Она, чудотворна Казанска икона и у литији пронесе око града. Тада ни један непријатељски војник неће ступити на његово тло, јер је он изабрани град. Пред Казанском иконом се мора и у Москви служити молебана. Затим икону треба однети у Стаљинград, који се такође не сме предати непријатељу. Икона се мора носити са војском све до западних граница Русије.

Када се рат заврши митрополит Илија треба да отпутује у Русију и исприча на који начин је она спасена.“

Владика је успоставио везу са представницима Руске цркве и са совјетском владом и пренео им све што му је наложено. И сада се у архивама чувају писма и телеграми које је митрополит Илија слао у Москву. Не видећи било какву могућност да се ситуација поправи, Стаљин је одлучио да испуни све што је пренео митрополит Илија.

Све се десило онако како је и проречено. Из Владимирског храма изнели су Казанску икону Пресвете Богородице и обишли Лењинград у литији. Град је спасен. Многима је и дан-данас остало непознато како се он одржао, када му помоћи практично није било. До сада су многи истраживачи великог Отаџбинског рата узалудно тражили одговор на питање: „Зашто Немци у јесен 1941. године нису заузели Ле-

Митрополит Илија

Јосиф Висарионович Стаљин

Георгиј Константинович Жуков

ЈУРИШ НА КЕНИНГСБЕРГ

Приче о чудесним случајевима Казанске иконе у Отаџбинском рату могле су да се чују од многих ратника са фронта, чак и од неверујућих. Наводимо једно такво сведочанство. Било је то у време јуриша на Кенингсберг 1944. године. Ево шта говори официјер који је у бици за тај град тврђаву, био у самом средишту догађаја:

„Наша војска је била пред поразом, а Немци све надмоћнији. Губици су били огромни, исход неизванан. Одједном видимо да је дошао командант фронта са много официјера и са њима свештеници са иконом. Многи су почели да збијају шале: „Ево довели су попове, сада ће нам они помоћи...“ Но, командант је енергично пресекао све шале наредивши да се сви построје и скину капе. Свештеници су одслужили молебан и носећи икону пошли према првој борбеној линији. Ми смо са неверицом посматрали: куда иду потпуно усправљени? Све ће их побити! Са немачке стране је била страховита паљба, прашна ватрени зид! Али они су спокојно ишли у ватру. Одједном је паљба са немачке стране престала, као пресечена. Тада је дат сигнал и наша војска је са копна и са мора отпочела општи јуриш на Кенингсберг.

Десило се нешто невероватно. На хиљаде Немаца је гинуло и хиљаде их се предало. Заробљеници су после у један глас говорили да се пред сам руски јуриш „на небу појавила Мадона“ (тако они зову Богородицу), која је била видљива свој немачкој армији и код које је апсолутно отказало сво оружје. Нису могли да испале ни један метак. Тада је Руска војска савладавши препреке и наневши непријатељу велике губитке, лако сломила отпор и заузела град који је до тада био неосвојив. У време Богородичиног јављања, Немци су падали на колена и заиста су тада многи међу њима схватили о чему се ради и ко помаже Русима“.

њинград, када су већ били на његовој периферији?“ Народно предање каже да то није било могуће, јер су наишли на непремостиву препреку, на круг који је по карти прстом нацртао митрополит лењинградски Алексеј, а затим облетео по том кругу авионом, покротивши га светом водом. Када су дошли те линије, немачки тенкови су стали као да су се уквали. Иако им је пут био скоро потпуно отворен, ни метар више нису могли да се помере напред. Опет су се потврдиле речи светитеља Митрофана Вороњешког које је изрекао Петру Првом, да је град светог апостола Петра изабран од саме Пресвете Богородице и док је њене Казанске иконе и молитвеника у њему, непријатељ неће ући у град.

Занимљиво је и то да је блокада Лењинграда била пробијена на дан празника свете равноапостолне Нине, просветитељке Грузије. После Лењинграда, Казанска икона почела је свој поход по Русији. Немачки пораз код Москве био је такође чудо, пројављено молитвама и

БЛАГОСЛОВ БЕОГРАДУ

Казанска икона Пресвете Богородице, са благословом патријарха сверуског Алексија Другог, донета је у Београд 1. априла 1999. године. Икону су, током бомбардовања НАТО, донели монаси манастира св. Сергеје лавре, а путовање по Србији започела је од Саборне цркве.

Након Саборне цркве, икона је пренета у некадашњу војну цркву Ружицу на Калемегдану, да би коначно стигла и на плато храма светог Саве, где ју је дочекало више од 3.000 људи. Ради целивања, икона је била изложена у малој цркви светог Саве, а касније тог дана у храму светог Саве служена је и молитва (акатист) чувеној Казанској икони.

После целивања, икона наставља своје путовање до цркве Александра Невског, Богословског факултета, а литија је прешла и Панчевачки мост. Икона је потом однета и на врх Београђанке, одакле је благосиљана српска престоница, а после три дана враћена је у цркву светог Саве. Иако су постојале жеље да се са иконом оде и на Косово, патријарх српски господин Павле није дао благослов за то.

На врачарском платоу служен је молебан за спас српског народа уз помоћ Мајке Божје, а Казанска икона Пресвете Богородице, уз икону Пресвете Тројеручице, још један је поклон Српској православној цркви, који је по обиласку Србије нашао свој нови дом у цркви светог Саве на Врачару.

Н. ДРАЖОВИЋ

заступништвом Мајке Божје, чија икона је такође пронесена авионом око Москве. Немци су у паници бежали гоњени страхом. По путу је била бачена техника и нико од немачких и совјетских генерала није могао да схвати како и због чега се то десило. Волоколамски пут је био слободан и ништа није спречавало Немце да уђу у Москву.

Одбрана Стаљинграда

Затим су Казанску икону пренели у Стаљинград. Икона, пред којом је вршена непрекидна служба налазила се у средини руске војске, на десној обали Волге и колико год да су напора улагали, Немци нису могли да пређу реку. У то време у њиховим рукама налазио се знатан део Стаљинграда, усред чијих рушевина је од свих здања, једини потпуно неоштећен остао храм подигнут у част Казанске иконе Мајке Божје. Легендарни командант генерал Василиј Иванович Чујков често је ту долазио, ћутећи стајао и палећи свеће пред светим иконама молио се за спасење града.

Било је тренутака када су браниоци држали само мали педаљ обале Волге, али Немци нису успели да их потисну, јер је на том месту била Казанска икона (то место се сада зове „Мала земља“). Икону су носили на делове фронта где је ситуација била најкритичнија и на местима где су вршене припреме за напад. Свештеници су служили молебанае и војнике кропили светом водом. Са каквим су само умиљењем и радошћу сви то прихватили. Целом свету постала је позната „Павловљева кућа“ благодарећи подвигу старијег водника Јакова Павлова. Он је предводио јуришну групу, која је у почетку битке избацила Немце из куће, а затим, претворивши је у неосвојиву тврђаву, држала је неколико месеци све до ликвидације стаљинградског „котла“. Ратници са

стаљинградског фронта говорили су да је Павлов, иначе син свештеника, пре армије био монах. Благослов Господњи му је и помогао да опстане.

У то време је у Русији било отворено 20.000 храмова Руске православне цркве. Цела Русија се тада молила. Молио се чак, и Стаљин, о чему, такође постоје сведочанства. Борис Шапошников, царски генерал, није скривао своја религиозна убеђења. Сате и сате проводио је у разговорима са Стаљином и сви његови савети (међу многобројним и онај о облачењу руске војске у старе униформе са царским еполетама) били су усвојени.

Александар Василевски, који је на предлогу Бориса Шапошникова постављен за начелника Генералштаба, био је свештеников син, а његов отац је тада био још жив. Црква је благословила Отацбински рат руског народа и тај благослов је био утврђен на небу. Од Престола Свевишњег разгорео се дух Русије...! Колико се само високих официра, о војницима да и не говоримо, молило сатима пре бојева. Многи команданти, па и сам маршал Георгиј Константинович Жуков, говорили су пред битку: „С Богом!“ Један официр који је за време борбених летова одржавао везу са пилотима, говорио је како је често у слушалицама могао да чује да пилоти запаљених авиона вичу: „Господе! Прими с миром дух мој...“. Вратило се време славне прошлости Русије. Какви су тада молитвеници били на руској земљи! И Мајка Божја је њиховим молитвама прогонила непријатеље, унесећи ужас у њих.

Стаљин је после рата испунио дату реч и у октобру 1947. године, позвао митрополита Илију у Русију. Бојао се да не испуни налоге Пресвете Богородице, зато што су се остварила сва пророчанства предана преко владике Ливана. Митрополит Илија дошао је у Москву где су га свечано дочекали. На дар су му предали икону, крст и панагију украшену драгим камењем из свих делова земље, чиме је симболично цела Русија учествовала у поклону. Стаљин је лично организовао израду панагије и крста ангажујући најискусније јувелире у држави.

До 2001. године чудотворна Казанска икона Пресвете Богородице била је у Владимирској цркви у Санкт Петербургу, а те године светиња је враћена у Казански храм где се и сада налази и представља знамење благодатног покровца Царице Небеске. ■

Превео и приредио
Стевица С. КАРАПАЊЦИН

Павловљева кућа за време Стаљинградске битке и сада